

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2009. gada 12. novembris)

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2006/48/EK un Direktīvu 2006/49/EK attiecībā uz kapitāla prasībām, kas piemērojamas tirdzniecības portfelim un atkārtotai pārvēršanai vērtspapiros, un attiecībā uz atbildības politikas uzraudzības pārbaudi

(CON/2009/94)

(2009/C 291/01)

Ievads un juridiskais pamats

1. Eiropas Centrālā banka (ECB) 2009. gada 10. septembrī saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2006/48/EK un Direktīvu 2006/49/EK attiecībā uz kapitāla prasībām, kas piemērojamas tirdzniecības portfelim un atkārtotai pārvēršanai vērtspapiros, un attiecībā uz atbildības politikas uzraudzības pārbaudi ⁽¹⁾ (turpmāk – “ierosinātā direktīva”).
2. ECB kompetence sniegt atzinumu ir pamatota Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 105. panta 4. punktā un 105. panta 5. punktā, jo ierosinātā direktīva attiecas uz vienu no Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) uzdevumiem, proti, uzdevumu palīdzēt kompetentām iestādēm sekmīgi īstenot politiku, kas attiecas uz finanšu sistēmas stabilitāti. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas Reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

Vispārīgi apsvērumi

3. ECB atzinīgi vērtē ierosināto direktīvu saistībā ar kapitāla prasībām, kas piemērojamas tirdzniecības portfelim un atkārtotai pārvēršanai vērtspapiros, jo tā atbilst Bāzeles Banku uzraudzības komitejas nesen izstrādātajai pieejai ⁽²⁾. ECB uzskata, ka nepieciešams turpināt saskaņot ierosinātās direktīvas prasības ar pārstrādāto Bāzeles II tirgus riska regulējumu. ECB īpaši iesaka ierosinātās direktīvas II pielikuma 1) punktā iekļaut korelācijas tirdzniecības aktivitāšu atbrīvojumu no prasības uz visām pārvēršanām vērtspapiros tirdzniecības portfeli attiecināt īpašo standartizēto riska režīmu.
4. Turklāt ECB atzīmē, ka Bāzeles Banku uzraudzības komitejas pašlaik veiktā kvantitatīvā ietekmes novērtējuma rezultātā var tikt precizēti “korelācijas tirdzniecības aktivitāšu reizinātāji”. Ja ietekmes novērtējuma

⁽¹⁾ COM(2009) 362 galīgā redakcija.

⁽²⁾ Sk. Bāzeles Banku uzraudzības komitejas 2009. gada 13. jūlija “Revisions to the Basel II market risk framework”, “Guidelines for computing capital for incremental risk in the trading book” un “Enhancements to the Basel II framework”, kas pieejami Starptautisko norēķinu bankas tīmekļa vietnē <http://www.bis.org>

rezultātā patiešām tiktu precizēts Bāzeles II tirgus riska regulējums, ECB iestājas par atbilstoša precizējuma veikšanu ierosinātajā direktīvā vai tās grozījumos, lai nodrošinātu godīgu starptautisko konkurenci šajā jomā.

5. ECB atzinīgi novērtē arī to, ka ierosinātās direktīvas I pielikumā iekļauti atlīdzības noteikumi, kas saskaņoti ar G20 valstu vadītāju apņemšanos ieviest starptautiskos atlīdzības standartus, kuru mērķis ir novērst pārlietu riska uzņemšanos ⁽¹⁾. Turklāt ECB atbalsta atlīdzības politikas noteikumu piemērošanu grupu līmenī, lai visās jurisdikcijās, kurās darbojas ES bankas, nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret darbiniekiem, kas uzņemas risku. Visbeidzot, ECB uzsver, ka Kopienas tiesībās ieviešot starptautiskos standartus, kas galvenokārt attiecas uz lielām finanšu iestādēm un tiek piemēroti visām kredītiestādēm (t.sk. mazajām kredītiestādēm), pienācīgi jāievēro Līgumā noteiktais proporcionalitātes princips.
6. Gadījumos, kuros ECB iesaka grozīt ierosināto direktīvu, konkrēti redakcionālie priekšlikumi un pakaidrojumi ir izklāstīti pielikumā. Šie priekšlikumi neattiecas uz augstāk minētajiem vispārīgajiem apsvērumiem.

Frankfurtē pie Mainas 2009. gada 12. novembrī

ECB prezidents
Jean-Claude TRICHET

⁽¹⁾ Sk. "FSB Principles for Sound Compensation Practices", 2 April 2009, pieejams Finanšu stabilitātes padomes tīmekļa vietnē <http://www.financialstabilityboard.org>

PIELIKUMS

Redakcionāli priekšlikumi

Komisijas ierosinātais teksts	ECB ierosinātie grozījumi ⁽¹⁾
1. grozījums	
Pamatojumi	
<p>“ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 47. panta 2. punktu,</p> <p>ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,</p> <p>ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu</p> <p>saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru,”</p>	<p>“ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 47. panta 2. punktu,</p> <p>ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,</p> <p>ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu</p> <p>ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu,</p> <p>saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru,”</p>

Paskaidrojums

Tā kā Līgums nosaka, ka par ierosināto direktīvu jāapspiežas ar ECB, ierosinātajā direktīvā saskaņā ar Līguma 253. pantu ir jāiekļauj attiecīgs pamatojums.

2. grozījums

1. panta 9. punkts

<p>“122.b pants</p> <p>1. Neraugoties uz IX pielikuma 4. daļā noteiktajiem riska svērumiem galvenajām atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcijām, kompetentās iestādes pieprasa kredītiestādēm piemērot 1 250 % riska svērumu ārkārtīgi sarežģītām atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcijām, ja vien kredītiestāde nav pārliecināši pierādījusi kompetentajai iestādei, ka katra konkrētā atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcija atbilst 122.a panta 4. un 5. punktā noteiktajām prasībām.</p> <p>2. 1. punktu piemēro jaunajām atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcijām, kas veiktas pēc 2010. gada 31. decembra. Pašreizējām atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcijām 1. punktu piemēro tikai pēc 2014. gada 31. decembra, ja pēc šā termiņa ar tām būs veikti jauni vai aizvietoti bāzes riska darījumi.”</p>	<p>“122.b pants</p> <p>1. Neraugoties uz IX pielikuma 4. daļā noteiktajiem riska svērumiem galvenajām atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcijām, kompetentās iestādes pieprasa kredītiestādēm piemērot 1 250 % riska svērumu ārkārtīgi sarežģītām atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcijām, ja vien kredītiestāde nav pārliecināši pierādījusi kompetentajai iestādei, ka katra konkrētā atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcija atbilst 122.a panta 4. un 5. punktā noteiktajām prasībām.</p> <p>2. 1. punktu piemēro jaunajām atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcijām, kas veiktas pēc 2010. gada 31. decembra. Pašreizējām atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros pozīcijām 1. punktu piemēro tikai pēc 2014. gada 31. decembra, ja pēc šā termiņa ar tām būs veikti jauni vai aizvietoti bāzes riska darījumi.”</p>
--	---

Paskaidrojums

Pārvēršanas vērtspapiros riska darījumu pienācīgas pārbaudes prasību neievērošana ir pietiekami regulēta 122.a punktā direktīvai, kuru Padome pieņēma 2009. gada 15. jūlijā ⁽²⁾. Turklāt ierosinātais režīms attiecībā uz ārkārtīgi sarežģītiem atkārtotas pārvēršanas vērtspapiros riska darījumiem ierosinātajā 122.b pantā neatbilst iepriekš minētās direktīvas 122.a panta 5. punktā piemērotajam proporcionalitātes principam, kas noteica 250 % līdz 1 250 % riska svērumu atkarībā no pienācīgas pārbaudes prasību neievērošanas smaguma pakāpes. Tā rezultātā ECB iesaka svītrot ierosināto 122.b pantu.

Komisijas ierosinātais teksts	ECB ierosinātie grozījumi (1)
-------------------------------	-------------------------------

3. grozījums

I pielikuma 1. punkts

<p>“11. ATLĪDZĪBAS POLITIKA</p> <p>22. Izstrādājot un piemērojot atlīdzības politiku attiecībā uz to kategoriju darbiniekiem, kuru profesionālā darbība būtiski ietekmē kredītiestādes riska profilu, tām jāievēro šādi principi tādā veidā, kas atbilst to dimensijai, iekšējai struktūrai un būtībai, darbības jomai un darbību sarežģītībai:</p> <p>a) atlīdzības politika ir samērojama ar pareizu un efektīvu riska vadību, veicina to un nemudina riskēt, pārsniedzot kredītiestādes pieļaujamā riska robežu;</p> <p>b) atlīdzības politika atbalsta kredītiestādes uzņēmējdarbības stratēģiju, mērķus, vērtības un ilgtermiņa intereses;</p> <p>c) kredītiestādes vadība (uzraudzības funkcija) izstrādā atlīdzības politikas pamatprincipus un atbild par tās īstenošanu;</p> <p>d) vismaz reizi gadā jāveic centrāla un neatkarīga iekšējā pārbaude par to, kā tiek īstenota atlīdzības politika attiecībā uz atbilstību vadības definētajai atlīdzības politikai un procedūrām (uzraudzības funkcija);</p> <p>e) ja atlīdzība ir atkarīga no veiktajām darbībām, kopējo atlīdzības summu aprēķina pēc konkrētās personas darbības un iesaistītās uzņēmējdarbības vienības un visas kredītiestādes darbības kopējā rezultāta;</p> <p>f) kopējās atlīdzības summas mainīgā un nemainīgā daļa ir atbilstīgi līdzsvarotas; nemainīgajai daļai ir jābūt pietiekami lielai attiecībā pret kopējo atlīdzības summu, lai varētu piemērot pilnīgi elastīgu prēmiju politiku, paredzot arī iespēju neizmaksāt prēmijas;</p> <p>g) maksājumi, kas atkarīgi no līguma ātrākas noslēgšanas, atspoguļo darbības ilgākā laika posmā un ir izstrādāti tā, lai neatlidzinātu zaudējumus;</p>	<p>“11. ATLĪDZĪBAS POLITIKA</p> <p>22. Izstrādājot un piemērojot atlīdzības politiku attiecībā uz to kategoriju darbiniekiem, kuru profesionālā darbība būtiski ietekmē kredītiestādes riska profilu, tām jāievēro šādi principi tādā veidā, kas atbilst to dimensijai, iekšējai struktūrai un būtībai, darbības jomai un darbību sarežģītībai:</p> <p>a) atlīdzības politika ir samērojama ar pareizu un efektīvu riska vadību, veicina to un nemudina riskēt, pārsniedzot kredītiestādes pieļaujamā riska robežu;</p> <p>b) atlīdzības politika atbalsta kredītiestādes uzņēmējdarbības stratēģiju, mērķus, vērtības un ilgtermiņa intereses;</p> <p>c) kredītiestādes vadība (uzraudzības institūcija) izstrādā un pārskata atlīdzības politikas pamatprincipus un atbild par tās īstenošanu;</p> <p>d) vismaz reizi gadā jāveic centrāla un neatkarīga iekšējā pārbaude par to, kā tiek īstenota atlīdzības politika attiecībā uz atbilstību vadības (uzraudzības institūcija) definētajai atlīdzības politikai un procedūrām;</p> <p>e) darbinieku, kuri veic finanšu un riska kontroli, atlīdzība nav atkarīga no struktūrām, ko tie pārrauga, un ir atbilstoša nozīmīgajiem pienākumiem, ko tie veic kredītiestādē;</p> <p>ef) ja atlīdzība ir atkarīga no veiktajām darbībām, kopējo atlīdzības summu aprēķina pēc konkrētās personas darbības un iesaistītās uzņēmējdarbības vienības un visas kredītiestādes darbības kopējā rezultāta;</p> <p>hg) izvērtējot darbības, lai aprēķinātu atlīdzības mainīgo daļu prēmijas vai kopējās prēmijas, tās pielāgo visa veida pašreizējiem un turpmākajiem riskiem un ņem vērā nepieciešamās kapitāla un likviditātes prasības;</p>
---	--

Komisijas ierosinātais teksts	ECB ierosinātie grozījumi ⁽¹⁾
<p>h) izvērtējot darbības, lai aprēķinātu prēmijas vai kopējās prēmijas, tās pielāgo pašreizējiem un turpmākajiem riskiem un ņem vērā nepieciešamās kapitāla un likviditātes prasības;</p> <p>i) ievērojami lielu prēmiju lielākās daļas izmaksas termiņš ir pagarināts piemērotā laika posmā un ir pakārtots uzņēmuma turpmākajai darbībai.”</p>	<p>h) garantēta atlīdzības mainīgā daļa var tikt noteikta tikai ārkārtas gadījumos saistībā ar jaunu darbinieku pieņemšanu, un to var noteikt tikai pirmajā gadā, ievērojot piesardzīgas riska pārvaldības principus;</p> <p>fi) kopējās atlīdzības summas mainīgā un nemainīgā daļa ir atbilstīgi līdzsvarotas un atbilst riska izkārtojumam; nemainīgajai daļai ir jābūt pietiekami lielai attiecībā pret kopējo atlīdzības summu, lai attiecībā uz mainīgo daļu varētu piemērot pilnīgi elastīgu prēmiju politiku, paredzot arī iespēju neizmaksāt prēmijas mainīgo daļu;</p> <p>j) atlīdzības mainīgās daļas kopsomas izmaksa neierobežo kredītiestādes spēju nostiprināt sava kapitāla bāzi;</p> <p>ik) ievērojami lielu prēmiju atlīdzības mainīgo daļu lielākās daļas izmaksas termiņš ir pagarināts uz pienācīgu laika posmu, kas nav mazāks par trīs gadiem, izmaksas tiek veiktas proporcionāli un ir pakārtotas uzņēmuma kredītiestādes turpmākajai darbībai.;</p> <p>l) atlīdzības mainīgas daļas ievērojamu daļu jāizmaksā akcijās vai ar akcijām saistītos instrumentos, vai, attiecīgos gadījumos, citos instrumentos, kas nav skaidrā nauda, ciktāl šie instrumenti rosina ilgtermiņa vērtības radīšanai un riska periodiem atbilstošas iniciatīvas. Uz balvām, kas tiek piešķirtas akcijās, ar akcijām saistītos instrumentos vai citos instrumentos, kas nav skaidrā nauda, attiecas piemērota saglabāšanas politika;</p> <p>gm) maksājumi, kas atkarīgi no līguma ātrākas noslēgšanas, atspoguļo darbības ilgākā laika posmā un ir izstrādāti tā, lai neatlīdzinātu zaudējumus.;</p> <p>22.a Kredītiestādes, kas ir nozīmīgas to lieluma, iekšējās uzbūves vai to darbības veida, jomas vai sarežģītības dēļ, izveido atlīdzības komiteju, kura pārrauga kredītiestādes atlīdzības politiku un praksi. Atlīdzības komiteja ir izveidota tā, lai tā varētu kompetenti un neatkarīgi spriest par atlīdzības politiku un praksi, kā arī iniciatīvām riska pārvaldības, kapitāla un likviditātes jomās.”</p>

Komisijas ierosinātais teksts	ECB ierosinātie grozījumi ⁽¹⁾
-------------------------------	--

Paskaidrojums

ECB iesaka šādi grozīt ierosinātās direktīvas I pielikuma 1. punktu: i) mērķu izpildes novērtēšana jāpielāgo visu veidu riskiem (sk. g) apakšpunktu labajā ailē) un ii) ierosinātās direktīvas I pielikuma 1. punkta h) un i) apakšpunktī jāapmaina vietām (sk. g) un i) apakšpunktu labajā ailē), lai paturētu kopā atsauces uz mērķu izpildes novērtējumu un mainīgo atbildības daļu. Visbeidzot, ECB iesaka iekļaut jaunus principus, kas atspoguļo G20 valstu un valdību vadītāju vienošanos 2009. gada 24.–25. septembra Pitsburgas augstākā līmeņa sanāksmē. G20 valstu un valdību vadītāji pilnībā apstiprināja Finanšu stabilitātes padomes pieņemtos ieviešanas standartus, kuru mērķis ir pielāgot atbildības noteikšanu, balstoties nevis uz pārlieka riska uzņemšanu, bet gan uz ilgtermiņa vērtības radīšanu (sk. 3. zemsvītras piezīmi iepriekš tekstā).

4. grozījums

II pielikuma 3. punkta e) apakšpunkts

“7. Saskaņā ar 10.b punkta a) apakšpunktu un 10.b punkta b) apakšpunktu pašas iestādes aprēķinus palielina ar reizinājuma koeficientu (m_+) vismaz 3.”	“7. Saskaņā ar 10.b punkta a) apakšpunktu un 10.b punkta b) apakšpunktu pašas iestādes aprēķinus palielina ar reizinājuma koeficientu (m_{c+}) vismaz 3 un ar reizinājuma koeficientu (m_g) vismaz 3.”
--	--

Paskaidrojums

ECB atbalsta ierosinātās direktīvas saskaņošanu ar attiecīgo Bāzeles dokumentu (t.i., “Revisions to the Basel II market risk framework”), kas nosaka divus atšķirīgus reizinātājus pašreizējām riskam pakļautajām vērtībām un riskam pakļautajām vērtībām stresa situācijās.

5. grozījums

II pielikuma 3. punkta f) apakšpunkts

“Saskaņā ar 10.b punkta a) apakšpunktu un 10.b punkta b) apakšpunktu reizinājuma koeficientu (m_+) palielina ar plusa koeficientu starp 0 un 1 saskaņā ar 1. tabulu atkarībā no noviržu skaita pēdējās 250 darba dienās, kā atbilstīgi 10. punktam konstatēts iestādes riskam pakļauto vērtību novērtējuma pretpārbaudē (...)”	“Saskaņā ar 10.b punkta a) apakšpunktu un 10.b punkta b) apakšpunktu reizinājuma koeficientus (m_{c+}) un (m_g) palielina ar plusa koeficientu starp 0 un 1 saskaņā ar 1. tabulu atkarībā no noviržu skaita pēdējās 250 darba dienās, kā atbilstīgi 10. punktam konstatēts iestādes riskam pakļauto vērtību novērtējuma pretpārbaudē (...)”
--	---

Paskaidrojums

Sk. 4. grozījuma paskaidrojumu.

⁽¹⁾ Teksts treknrakstā ir teksts, kuru ECB ierosina iekļaut kā jaunu tekstu. Nosvītrotais teksts ir teksts, kuru ECB ierosina svītrot.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva, ar ko Direktīvā 2006/48/EK, Direktīvā 2006/49/EK un Direktīvā 2007/64/EK izdara grozījumus attiecībā uz bankām, kas saistītas ar galvenajām iestādēm, dažiem pašu kapitāla posteņiem, lieliem riska darījumiem, uzraudzības pasākumiem un krīzes pārvaldību, ko Padome, vienojoties ar Eiropas Parlamentu, pirmajā lasījumā pieņēma 2009. gada 15. jūlijā, pieejama Padomes tīmekļa vietnē: <http://register.consilium.europa.eu>